

POSAVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki četrtek v tednu, datirana z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznanil za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrt strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1.50 K.; pri večkratnem oznanilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah ali v Krško. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan-skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v de-želi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Zavednost in boj.

Volilni boj se je že pričel na vsi črti. Sestanki, shodi se povsod sklicujejo. Stranke poiskujejo svojo srečo, kakor vedo in znajo.

Vsa moč prihodnjega državnega zbora je odvisna od politične zavednosti ljudstva. Čim bolj bo ljudstvo sposobno spremljati delovanje svojih poslancev, tem večji bo njihov vpliv. Politična zavednost se pa naj-bolj uri v volilnem boju. Zdaj, ko ima vsak 24 let, stari moški volilno pravico, enako z vsakim drugim, si mora tudi vsak odgovo-riti na vprašanje: S katero stranko pojdem?

Da pa to more storiti, mora stranke poznati in nato po lastnem premišljevanju odločiti se, kam pojde. Kdor tega ne stori, ne stori svoje dolžnosti. Duševni lenuhi, ki sami nočejo nič premišljevat, morajo izginiti s površja. Volilno gibanje jih mora vzdramiti iz njihove zaspanosti. Deset let poduka po društvih in knjigah ne izda toliko, kakor en volilni boj. Prepričani smo, da bo naše ljud-stvo v politični zavednosti silno napredovalo v sedanji volilni borbi; in zato smo je ve-seli. Gre se za politično vzgojo. Posamni poslanci so že zdaj imeli nad 20 shodov, cela stranka pa že domala sto. Iz teh poli-tičnih šol bomo dobili politično zavednih mož. Z možmi vred se pa začno zanimati za politiko mladeniči, pa tudi žene in de-kleta. Do dne 14. maja mora biti politika glavni predmed duševnemu delovanju na-šega ljudstva. Tudi ko bi si imeli šele osvojevati deželo, bi bili veseli. Ko pa vemo, da bo zmaga povsod naša, smo pa seveda tembolj ponosni na naraščajočo zavednost našega ljudstva.

V volilnem boju pa ne raste samo za-vednost, marveč se dobi nekaj, kar je za zmage nujno potrebno, namreč bojni duh, čuti se potreba boja. Krščanski možje so povsod v večini. Ali kaj to pomaga, če se nočejo pokazati? Socijalni demokrati imajo bojno predrznost; če jih je še manj, se upajo ven in nastopajo, kakor bi bil cel

svet njihov. Ako bi naši svoje političsko za-vednost držali samo doma za pečko, bi se tudi v najbolj našem kraju na zunaj tako videlo, kakor bi bili oni v večini. In to vpliva silno slabo na mehke, po značaju prožne ljudi, ki se nagnejo iz slabosti in duševne lenobe tja, kjer je več šuma. Sedaj ni dovolj, da veš, kar je prav, da znaš lo-čiti med strankami, marveč moraš tudi čutiti potrebo boja za svoje prepričanje in za svojo stranko.

Stari vojaki pripovedujejo, kako čudo-vito vpliva začetek boja nanje. Ko zaigra godba bojni marš, ko zadoni prva komanda za naskok, ko prižvižgajo prve krogle, za-poje po vseh srcih nov ogenj, ki ga prej nismo poznali. Ta ogenj se vnema vedno bolj in vojak v boju pozabi na vse drugo, samo na to misli, da bi porazil sovražnika in zmagal. Tega duha je treba tudi našim somišljenikom; in sicer mora biti njihova bojna gorečnost tem večja od gorečnosti so-cijalnih demokratov in liberalcev, kolikor sveteljša in vzvišenejša in pravičnejša so načela, ki se gre za nje. Politična zavednost in bojna vnema naj preplavita v sedanjem volilnem boju vso našo domovino in v njenih valovih naj potonejo vsi sovražniki ljudstva in njegove stranke!

LISTEK.

Kmečki upor ali stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa.

XXXI.

Krasna je bila noč v letu 1573. Zvezde trepetajo, kakor biseri na nebeškem svodu, po gori in dolini se leskeče v nočni svet-lobi debel sneg; čudno blešči ivje po suhem vehovju, čudno blešče ledene sveče pod slamnato streho kmečkih hiš, iz kojih žare mala okna, liki rdečih oči; po strehah se pa vije beli dim.

V brdvački krčmi plamte lučice, zvene drobne gosli, bobni in veliki bas. Svet pije, poje in vriska. Tudi v župnišču gori sveča.

Pred župnikom kleči kmet Ilija Gregorič, ki se je izpovedal svojih grehov proseč žu-pnika za odvezo in blagoslov.

— Oče duhovni — spregovori kmet — očistili ste mi dušo, čutim se slobodnega in močnega, ker sem odpravil ženo in deco k svojemu prijatelju Osvaldu v Pišece, kjer so na varnem. Prosim, blagoslovite me.

— Blagoslovi te Bog! odvrne starček solznih oči. — Bog gospod, pravični sodnik naj vas vodi po srečnih potih; bodite pra-vični kakor on. Idi sinko v miru božjem in angeli te naj vzamejo pod svoja krila. Bog ve, bodo-li še kedaj videle moje oči tvoje obličje, a duša moja in molitev moja spremljali te bodo neprestano. Z Bogom.

Ne daleč od župnišča sreča Ilija viso-kega človeka.

— Ilija — spregovori tujec — od Gubca prihajam, pripeljal sem ti štirideset dobro oboroženih mož.

— Dobro. Postavi ljudi za krčmo, na znamenje pa naskoči. Je-li Gubec vse pri-pravil?

— V ti dobi se bo dvignil.

— Torej pazi — reče Ilija in stopi v krčmo.

V belem dimu pleše in pije kmečki svet. Lučni žar se veselo igra po kmečkih glavah. Gosli zvene v kotu, vino teče, da je veselje, po sredi sobe pleše pa mladina kolo. —

Za mizo nasproti vrat sedijo Gušetič, Nožina in Bistrič.

Zadovoljen gleda Gušetič, kako se pleše kolo — in pije, Nožina gleda resno predse, fiškal Drmačič se pa ziblje vriskajoč v ve-

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

Načrt „Kmečke zveze.“

Kmečki stan je steber narodu, državi in cerkvi; je temelj, na katerem slonita red in mir v državi. Ker je torej kmečki stan nujno potreben obstanku našega naroda in države sploh, zato zahtevamo:

1. Zadolžena kmečka posestva naj se razbremene na ta način, da se odplačujejo na daljša leta dolgovi in nižje obresti s pomočjo državnih in deželnih denarnih zavodov.

2. Postavno naj se določijo stalni in dnevni kmečki domovi, da se na njih more preživljati ena družina. Ti domovi bi se ne smeli razkosavati, tudi ne zadolževati nad četrtno vrednosti.

3. Izvrši naj se državni zakon glede kmetijskih zadrug s pomočjo državnih podpor in posojil.

4. Popolnoma naj se odpravi zemljiški davek ter nadomesti z davkom od čistega dohodka.

5. Uvede naj se primernejši red za posle in poljedelske delavce, da se omeji beg brezposelnih oseb v mesta in tovarne ter kmečki posestniki dobe potrebne delavce.

9. Ustanovi naj se s pomočjo države zavarovanje delavcev, poslov in sploh manjših posestnikov ter obrtnikov za starost in onemoglost ter slučaj nezgode.

7. Vojaška služba naj se zniža na dve leti. Vojaške vaje se naj vrše, ko imajo ljudje na polju in vinogradih najmanj dela; zadnji dve vojaški vaji v deželni brambli naj se odpravita. Ob košni in žetvi naj se vojaki pošiljajo na dopust.

8. Za vojaštvo naj vojaška uprava kupuje žito, vino, seno, slamo, razna živila in druge potrebščine naravnost pri kmečkih in obrtnih zadrugah brez prekupcev.

9. Zahtevamo deželne in državne zavarovalnice proti ognju, toči in živinskim boleznim.

10. Podržavijo naj se zasebne železnice, v prvi vrsti južna železnica. Enotni nižji vozni tarifi naj pospešujejo promet domačih poljskih in gozdnih pridelkov, visoka brambena carina pa omejuje uvoz tujega blaga in preveliko konkurenco z domačimi pridelki.

11. Omeji ali pa popolnoma naj se prepove uvoz živine in mesa iz tujih, posebno pa iz okuženih dežel.

12. Država in dežela naj izdatneje podpirata poljedelstvo. Poljedelskemu ministrstvu naj se dovolijo višji krediti v državnem proračunu, da more dovoljevati večje državne podpore za vodovode, vodnjake, uravnavo voda, namakanje in osuševanje travnikov, izboljšanje vinogradov in planinarstva.

13. Uvede naj se pravilnejše in cenejše pogozdovanje, izboljšajo s podporami občinska in gozdna pota.

14. Lovski zakon naj se čimpreje izboljša v prid in korist kmetijstva.

15. Zahtevamo pravičnejšo trgovsko in carinsko pogodbo z Ogersko, da more naša vlada varovati domačo poljedelsko produkcijo; ali pa naj se napravi carinska meja med obema državnima polovicama. Carinski dohodki naj se razdele med državni polovici, ogrska kvota v pokritje skupnih državnih stroškov naj se zviša.

16. Prepovedo naj se razni, poljedelstvu škodljivi karteli, preuredi trgovina z žitom na borzah in sploh prepove prodaja žita in moke na dolge obroke.

17. Notarijat naj se podržavi.

18. Cena živinske soli naj se zniža.

19. Da se povzdigne kmečka stanovska zavest, da postane kmečki stan popolnoma enakopravem z vsemi drugimi, zahtevamo izdatnejši strokovni pouk na ljudskih šolah in učiteljskih, poučne tečaje in predavanja zimske kmetijske in gospodinske šole.

20. Kot zavedni Slovenci pa hočemo z drugimi stanovi ramo ob ramo braniti drago nam vero svojih očetov, mili nam materinski jezik slovenski ter očetnjava, da prisije solnce pravice tudi pred vrata slovenskega trpina.

84. občni zbor c. kr. kmetijske družbe štajerske.

Udeležilo se je letošnjega občnega zbora izredno mnogo zastopnikov podružnic in kmetijskih družb iz drugih dežel. Posvetovanja je otvoril predsednik, dež. glavar grof Attems, ki je povedal med drugim, da šteje sedaj štaj. kmetijska družba 10.000 članov. Verifikatorjem sta bila izvoljena Alojz Langer krčmar v Marnbergu in Ferd. Rott, posestnik v Fürstenfeldu. Revizorjem so bili izvoljeni

gg.: Reidl, Riegler, Seidler iz Konjic; namestnikom gg.: Hannstein, Edelsbruner in J. Flucher od Velike nedelje.

Proračun za l. 1906 kaže 305.286 kron 75 vin. dohodkov in 245.673 kron 91 vin. stroškov. Proračun se je pregledal in odobril. Istotako se je odobril proračun za l. 1907, ki kaže 291.570 kron potrebščin in 287.384 K pokritja. Sklenilo se je prositi državo za višjo podporo, da se pokrije primanjklaj.

Za obravnavo in rešitev je predloženih 82 predlogov osrednjega odbora in posameznih podružnic. Najprej so se obravnavale družbine zadeve.

Poslanec Klammer je predlagal izpremenitev društvenih pravil, katero zahteva razvitek kmetijstva in resnična potreba.

G. župnik Čede iz Studenic je predlagal v imenu slov. podružnic, da naj dobe od 24 odborniških mest v osrednjem odboru Slovenci četrtno mest. Tudi je zahteval slovenskega podpredsednika. Nemci so proti temu glasno ugovarjali, nekateri se naravnost norčevali.

Zglasil se je nato znani Francelj Girstmayr iz Maribora ter utemeljeval odklonitev zahtev g. župnika Čedeja s tem, da opravljata dosedanja odbor in predsedništvo izvrstno in objektivno (?) svoje posle in da torej ni nobenega vzroka ugoditi zahtevam Slovencev. Seveda se ni sprejel noben predlog.

Dovoljenje za ustanovitev so dobile nove slov. podružnice pri Sv. Benediktu v Sl. g., Dobrni (?), Šmihelu nad Mozirjem, Št. Jurju ob Juž. žel in Št. Jurju v Slov. g.

Zastopnik Oberascher je predlagal razširjenje družbinega glasila v tednik. Med njegovim govorom je prišlo do živahnih «heil»-klicev glavnemu tajniku družbe, Juvanu.

Zastopnik slatinske podružnice, Sever, je predlagal, naj se razširi tudi «Gospodarski Glasnik» v tednik in naj se uredi v njem posebna rubrika z vprašanji in odgovori v kmetijskih zadevah. Na agitacijo v slov. delu dežele se mora polagati velika važnost.

Dr. Rodler iz Maribora je zastopal predlog mariborske podružnice, katera zahteva, da se naj ustanovi poseben odsek v osrednj. odboru km. dr., kateri naj skrbi za to, da zalagajo vojaštvo z živili kmetje in ne veliki liferanti.

selem kolu. Vesel narod, srečen narod! Ne boli ga nič.

Zdaj vstopi Ilija Gregorič. Na kučmi mu trepeče petelinovo pero, a od ramen mu visi dolga bunda.

— Živio Ilija! Zagrmí razgreti svet.

— Veselite se bračo, se nasmeje resno kmet in prisede k Nožini.

In zopet zagodejo gosli in zopet zažvenketajo čaše, plesalci se pa vrste v kolu ko bi jih tiral bes.

— Ju-hu-hu! Poskoči devojka! zakriči fiškal, — saj še sam lucifer v peklu nima lepše maškarade.

Na vrata prileti mlado dekle in vikne preplašena:

— Iz Suseda prihajajo!

Svet obmolckne, kolo neha in gosli obmolčijo. V sobo stopi Peter Bošnjak s štirimi oboroženimi spremljevalci.

— Dober večer ljudje! Spregovori, nikar ne nehajte! Veselite se! Tako je prav! Krčmar, donesi tri vrče vina! Svet naj pije, dokler ima kaj sape.

Kmetje molčijo kakor grob. Zdaj zapazi Petrovo oko fiškala, ki je upiral pogled v Tahovega slugo liki mačka.

— Oj, oj, — zasmeje se Peter, — katera voda je pa tebe prinesla, ti grdi potepuh? Si-li pozabil, da rastejo tukaj vešala?

Fiškal se postavi široko pred Petra Bošnjaka in odgovori:

— Prišel sem javit tebi in tvojemu gospodarju, da so se mi rebra zacelila, da ima batina dva konca in da konopec ne povprašuje čegav je tilnik kmečki ali gospodski.

— Prokleti potepuh, — razjari se Bošnjak, ti psuješ mojega gospodarja.

Ljudje! Obrne so do svojih tovarišev — zvežite psa.

Drmačič se umakne, orožniki pritisnejo za njim. Kmetje skočijo na noge.

Bošnjak zažvižga in deset oboroženih hlapcev pridrvi v sobo.

— Zvežite psa — zakriči Bošnjak, — a vi kmečki malopridneži, da se ne gánete z mesta!

V tem trenutku se pa dvigne Ilija, odpre obleko na prsih, na kojih se vidi beli križ iz platna in zagrmí zgrozovitim glasom:

— Čas je, bračo! Za slobodo in pravico našo naj se dvigne otka in motika. Kmet je sam svoj gospodar. Tahí naj propade! Na noge!

— Na noge zagrmí svet in hipoma se zablešči v vsaki roki sablja in puška. — Bošnjak pobledi.

— Zvežite me, — zakrohota se Drmačič.

— Na noge! V ime božje! vikne Nožina in izstrelí puško skozi okno.

V tem trenutku pridrvi štirideset oboroženih kmetov v sobo, hipoma so Tahovi slugi zvezani in položeni na tla. Puška grmi za puško, cerkveni zvonovi udarjajo jačje in jačje, širom celega kraja se zbira oboroženi narod, širom celega kraja grmi v tihi noči gromoviti klic: V ime božje dvigaj se otka in motika za staro pravdo!

Dalje prih.

Sprejel se je tudi predlog zastopnikov Severja in Regule, da se ustanovi poseben odsek, kateri se bo pečal v prvi vrsti s travniki in pridobivanjem krme. Tudi se bo izdala posebna, za Spodnji Štajer dvojzračna knjiga, ki bo poljudno razlagala umno oskrbovanje travnikov, zlasti osuševanje.

Dopisi.

Z Bizeljskega. [Konec.] Česa torej potrebujemo?

1. Zavarujmo si vsakdanji kruh. — Nam Bizeljancem je vinski pridelek vsakdanji kruh. Iz skupila za vinske pridelke kupujemo si druga živila, pokrijemo domače potrebe, plačujemo davke in obresti od svojih dolgov, vračujemo posojila itd. Ni-li potrebno da se nam ta dohodek postavno zavaruje. Brez dvoma. Pokojni državni zbor skrpucal je v zadnjih trenutkih svojega zasedanja tako imenovani «vinski zakon», ki pa ni — ni tič, ni miš. Splošna zahteva vinorejcev je bila doseči postavno varnost za provenienco vina, to se pravi vinski kupci in prodajalci naj bodo postavno zavezani, natančno označiti kraj, kjer so dozoreli vinski pridelki. Ne smelo bi se nikdar pripetiti, da bi se prodavalo, kakor se je godilo pred par leti, vino manjše vrednosti na primer iz globoške doline za pristnega «bizeljčana». Nova postava ne zabranjuje nikjer te trgovske zvijače. Skrb državnega poslanca, ki si ga bomo izvolili, mora biti, da upljiva pri vseh tovariših, kojim je blagor kmeta na srcu, da se postava v tem oziru predrugači, da se nam zavaruje naš vsakdanji kruh.

2. Zahtevajmo reguliranje Sotle. — Mala mejna reka proti Hrvaškem imenom Sotla, o kateri trdijo naši bratje Hrvati pri vsaki veseli priliki, da bi jo lahko izpili, seveda ko bi teklo vino po njeni strugi — je v navadnih časih prav mirna voda. Prigodi se pa večkrat na leto, posebno ob deževnem vremenu, da pridrve iz gorske kotline med Kunšperkom in Cesargradom mogočni valovi na bizeljsko stran, tedaj pa nastane po vsej ravnini od Bračnevsi tja doli do Gregovc in še dalje med Slogonskem in Jereslavci, med Rakovcem, Velikim Obrežom in Rigoncami — veliko jezero, ki poplavi njive in travnike in uniči vse poljske pridelke. Koliko škode in nesreče je že povzročila ta voda, je nam večinoma v spominu. Cele parcele so zginile za Bračnovasjo, za Novovasjo in Gregovcami v Sotlo, voda jih je odtrgala in odnesla zemljo dalje proti jugu ali pa je vrgla na hrvaško stran. Regulacija sotelske struge je za nas Bizeljance življenskega pomena in tega dela lotil se je bil pred par leti neki jako delaven slovenski poslanec za Južno Štajersko, seveda mi ga nismo volili poslancem, ker je imel tisto veliko nesrečo na sebi, da je nosil črno suknjo. Opozoril je deželno vlado, opozoril je državo na velikansko škodo, ki jo Sotla povzročuje leto za letom. Deželna vlada štajerska obrnila se je že do hrvaške vlade s predlogom, naj se vrši regulacija Sotle sporazumno in na skupne stroške. Hrvaška vlada izjavila je takoj, da se strinja s predlogom. Pridobiti je treba samo avstrijsko vlado, da tudi enkrat nekaj izpolni, kar je obljubila in to je naloga bodočega našega državnega poslanca, seveda tacega

ki zna glasno govoriti, ne pa molčati, kakor na pr. gosp. Roš v štajerskem deželnem zboru.

3. Odpirajmo bizeljske kraje svetovnemu prometu. Skoraj povsod po širni Avstriji se postavljajo brzojavni uradi tam, kjer obstoje pošte. Naši sosedje Pišečani so dosegli brzojavni urad že pred par leti, torej urad, ki tudi nam Bizeljancem nebi škodoval. Poštna uprava pa nikomur ne usiljuje takih uradov; potegovati se morajo za nje stranke same. Tak posel pa zahteva spretne, delavne in uplivne moči, ki pa jo moramo zahtevati le od bodočega državnega poslanca. Prelaz čez Čehovec je strm in nevaren za voznike. Pričakovati je, da se uresniči v doglednem času ideja o zgradbi sotelske železnice; umestno bi bilo, da se pri tej priliki upliva na to, da se preloži strma cesta iz Čehovca v dolino in da se doseže zveza z Št. Petrom po ravnini ob Sotli.

Nič manj važna za nas je neposredna zveza s Hrvaškem. Most čez Sotlo, n. pr. pri «Novih mlinih» zahtevati je treba ne na občinske stroške, ampak na stroške štajerske in hrvaške dežele; potrkati je treba na pravem mestu in stvar bi se dosegla. V teh vrsticah smo začrtali najnujnejše potrebe, katerim bi morala ugoditi deloma država, deloma dežela, Odprimo bizeljske kraje svetovnemu prometu, ne dopuščajmo dalje, da bi ostalo Bizeljsko samo v Sušici, ali kakor se v našo sramoto na bizeljskem poštнем vozičku še vedno čita: «Wisell in Suschitz», ampak da postane znano širom sveta.

V bodočih državnozborskih volitvah se pa oklenimo mladega, čilega, vnetega kandidata slovenske kmečke zveze, ki prebiva med nami in kateremu lahko neposredno vsaki dan razložimo svoje želje in težnje, moža, ki zna delati in govoriti na pravem mestu resno besedo. Kandidat novepečene stranke, starikav g. Roš ne pozna nas, ne pozna naših razmer, nima pa tudi potrebnih spretnosti za poslaniški posel. Zakaj se nam torej vsiljuje? No, pa saj se poznamo, — zgage je treba — zgage!

Somišljeniki, volilci!

Okrajno glavarstvo v kratkem reši reklamacije. Če se vam reklamacije zavrnejo, pritožite se pravočasno na namestništvo; v pritožbah n. pr. zlasti poudarjajte, da vsakdo vendar v tem kratkem času ne more dobiti krstnega lista, domovinskega lista, da zaščita delavska knjižica, vojaški list, orožni list itd. (kjer so vsi podatki razvidni). Ako okr. glavarstvo zahteva potrdilo občine o neomadeževanem predživiljenju, je to nezakonita zahteva. Pri sestavi pritožb vam je vedno brezplačno na razpolago uredništvo „P. S.“ in pisarna kandidata dr. Ivana Benkoviča v Brežicah. Borite se za svojo volilno pravico!

Novičar.

Pozor, naročniki! Kjer se vam «P. S.» neredno dostavlja, pritožite se naravnost na c. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Gradcu. List se od tiskarne vedno redno dostavlja. — Z ozirom na velike stroške izdajanja našega lista vas prosimo, da pridno

agitirate za list, da mu pridobivate novih naročnikov. Naročnino sprejemati je opravičen tudi g. Jože Agrež v Brežicah.

Pozor, somišljeniki! Pripravljajte se na odločilni dan 14. maja 1907. Razdelite si vloge; kjer bode volilna komisija itak naša, tam se ni treba puliti za volilno komisijo. Določite takoj zaupnike (2 ali 3), kateri bodo med volitvijo in med štetjem glasov (skrutinijem) v volilnem lokalni, da kontrolirajo komisijo in po potrebi ugovarjajo (zakon jim daje pravico svoje ugovore zoper krivično postopanje dati na zapisnik). Zaupnike (2 ali 3) pravočasno naznanite okrajnemu glavarstvu, a le za one občine, kjer je treba in se je bati, da bode cela volilna komisija krivično postopala. Vsi drugi, zlasti mladi, čili agitatorji pa ostanejo zunaj volišča in volilce spremljajo do volišča, jim popišejo glasovnice etc.

Baron Moscon v boju zoper dr. Benkoviča. Gospod baron Moscon, peto kolo v volilni borbi za državnozborski mandat v skupini: Brežice-Sevnica-Laško, razposlal je ravnokar volilni oklic, oziroma poziv «vsem dragim tovarišem, kmetom in delavcem.» Takoj v začetku tega oklica lotil se je seveda prav gorko svojega tekmeča g. dr. Benkoviča, češ, kandidat «slov. kmečke zveze» postopa kruto zoper stranke in jim zaračuna nepravilno visoke stroške, da celo zahteva plačilo dolgov, ki so bili že davno poravnani. Gospodu baronu bodi povedano na uho, da mora g. dr. Benkovič storiti in da stori vedno le to, kar mu velewa stanovska dolžnost v smislu odvetniškega reda in na podlagi obstoječih zakonov, katere je pomagal sklepati sam baron Moscon, kot bivši državni poslanec. Baronov varovanec M. G. na Vidmu ni hotel poravnati računa svojemu zdravniku in je bil zaradi tega tožen. Mož je bil obsojen v plačilo dolžne svote po K 175/20; ker pa ni hotel tudi po razsodbi svoje dolžnosti izpolniti do sodnijsko določene dobe 23. oktobra 1905, napravila se je zoper njega dne 24. oktobra 1905 prošnja za rubež, ki ga pa ni stala K 9—, ampak samo K 7/20, do pičice toliko, kolikor dovoljuje po zakonu odvetniški tarif. Gosp. baron Moscon naj bo prepričan, da bi v enakem slučaju tudi njega zadela enaka usoda. Dolgovi se morajo plačati, to ve vsako dete, to ve tudi gosp. baron sam, saj je že marsikatero kočarijo izdražbal na javni dražbi. Kar se tiče drugega očitjanja, da je pisarna g. dr. Benkoviča zahtevala od neke stranke dvakrat plačilo enega in istega dolga, povedati mu moramo po parlamentarni šegi, da širi neresnico v svet iz jako prozornega razloga, da bi spravil svojega tekmeča pri volilcih ob dobro ime. Gospod baron! Stari ste, spodobilo bi se za Vas, da se poslužujete tudi v političnih bojih resnično poštenih sredstev, saj se kažete na videz pobožnega moža, kateremu bi morale biti znane božje besede: «Ljubite resnico, kajti ona je hčerka božja.»

Načelnik okrajnega zastopa, obenem kandidat baron Moscon izrablja tajnika okr. zastopa za politično agitacijo. Oho, gospod baron! Ali je tajnik zato plačan, da za Vas agitira? Plačajte si agitatorje sami! Kaj ne, velerodni gospod baron? Hudo je, na stara leta se tako za mandat pehati, kot je sedaj treba! Mislimo, da je škoda toliko truda; zaupanja prosite prav po nepotrebnem. Saj Vam zaupamo, a ostanite tam, kamor spa-

date; kot nemški veleposestnik in graščak pa ne bodete nikdar poslanec za slovenskega malega kmeta! — Gospod baron Moscon bo »prosil za zaupanje« 14. t. m. pop. na Vidmu v Podjedovi krčmi. — Gosp. baronu svetujemo, naj vzame slovensko slovnico v roke, predno hoče nastopati pred slovenskimi volilci.

Poročilo „Narodnega Lista“ o taboru na Blanci je skozi in skozi zlagano in po okusu »Narodnega Lista« prikrojeno. Dr. Gosak je videl le 300 oseb; ne vemo, v kakšni veljavi se on izraža, kajti vsakdo je cenil število udeležencev najmanj na 800, drugi čez 1000 oseb, ne všteti ženske in otroke. Kar piše »Narodni List« o dr. Benkoviču, je vse zlagano; postregli bi lahko s spričevali več uglednih županov, ki so bili cel čas na odru, a imamo bolj važnega dela, nego z dr. Gosakom se prepirati.

»Narodni List« **zopet osebno napada dr. Benkoviča**, to je že znak velike duševne onemoglosti. Dr. Benkovič ima sedaj druge skrbi in ne bo več odgovarjal na take — oslarije. Pač pa se s tistimi dopisuni pogledamo svoječasnó nekje drugod; dokazi so shranjeni!

Volilni shod na Sromljah za občine Sromlje, Globoko, Pišce in Artiče se je vršil v nedeljo, dne 14. t. m. popoldne v gostilniških prostorih velespoštovanega gosp. župana Petana. Kljub neugodnemu vremenu nabralo se je do 500 volilcev iz vseh navedenih občin, tako, da so bili vsi trije gornji prostori, veža, stopnice nabito polni. Mnogo ljudstva je čakalo pred hišo, a niso mogli doseči pristopa v to nevarno gnječo. Predsednikom shoda se je volil g. Franc Agrež iz Pišec, podpredsednikom gosp. Podvinski st. iz Globokega, zapisnikarji so bili gg: Franc Kos, Petan ml. in Blatnik. Podnačelnik kmečke zveze g. Franc Mlakar je razvil del gospodarskega programa kmečke zveze in predstavil njenega kandidata g. dr. Ivan Benkoviča, katerega je najtopleje priporočal. Nato je dr. Ivan Benkovič v enournem govoru razvijal gospodarski in politični program slov. kmečke zveze, pojasnil vzroke in potrebo njenega postanka, pobijal njene nasprotnike in koncem zlasti povdarjal, da hoče vedno stati vstiku s svojimi volilci, ako mu poverijo zaupanje, da bo vsak čas na razpolago volilcem, da bo njih volja njegovavolja i. t. d. Volilci so govorniku cel čas živahno pritrjevali, zlasti ko je razkrival »nerodnosti« narodne stranke in protikmečko zvezo narodne stranke in socijalnih demokratov. Govorili so nato še predsednik g. Franc Agrež, podpredsednik g. Podvinski star., g. Kostevc iz Sromelj, g. Blatnik iz Artič, domači župnik č. g. Turkuš, zopet podnačelnik kmečke zveze g. Franc Mlakar, so vsi povdarjajoč razne kmečke zahteve, šolska bremena i. t. d. ter toplo se potegujoč za kandidata kmečke zveze. Pri glasovanju o kandidaturi se je dvignilo sto in sto rok z navdušenimi živio-klici na kandidata, ki se je za zaupanje zahvalil. Pri kontra-glasovanju se ne dvigne niti ena roka. Nato zahteva besedo g. poštar Recer iz Pišec, ki prične: »Slišali ste kandidata! Vsak kandidat mora obljubljati, se mora hvaliti...« Dr. Ivan Benkovič zakliče: »Jaz se nisem hvalil!« V istem trenutku pa završi med poslušalci: »Doli z govornikom! Ven z njim! Našega kandidata ne bodete žalili!«

in se dvigne par sto rok. G. poštar Recer (ki je najbrže hotel hvaliti in se potegovati za barona Moscona) je uvidel svoj opasen položaj, se odrekel besedi ter jo odkuril. Sledilo je še par navduševalnih govorov, padla je še kaka pikra o protikandidatih, potem pa se je zborovanje zaključilo.

Javno vprašanje na gospoda kandidata barona Moscona: Ali je res, gospod baron, da ste bili prejšnji teden v Trbovljah in g. Rošu ponujali 1000 K in povrnitev vseh agitačnih stroškov, če g. Roš v Vašo korist umakne kandidaturo?!

Rošev poraz v Laškem Trgu. Pri volilnem shodu dne 14. t. m. je Roš doživel grozovit poraz; vsi kmetje so mu izražali svojo nezadovoljnost. Pri prvem glasovanju o kandidaturi je dobil 5, pri drugem samo 3 (reci tri!) glasove.

Volilni shodi za občino Videm se vrše 21. in 28. t. m. ter 5. in 9. maja. Kandidat dr. Benkovič se predstavi dne 28. t. m.

Kmečka zveza je napravila in še napravi tekom volilne dobe 12 shodov v brežiškem, 8 shodov v sevniškem, 12 shodov v laškem okraju, skupaj 32 shodov.

V mestni volilni skupini: Celje-Brežice-Sevnica, Laško itd. je proglašen sporazumno z obema strankoma kandidatom gospod Rebek, ključavničar v Celju, ki je tudi kandidaturo sprejel.

V taboru slov. kmečke zveze je dosedaj 7 izmed 12 kmečkih županov v sevniškem okraju, dalje 10 izmed 17 kmečkih županov v brežiškem okraju, ter 5 izmed 7 kmečkih županov v laškem okraju, skupaj 22 izmed 36.

O brežiškem g. nadgeometru nam piše kmet: »Če pridem k njemu in ne govorim nemški, pokaže mi s prstom vrata rekoč »später«! Ima gotovo pod mizo petelina, ki še ni »goden«. Nauk: govorite v uradih vedno le slovenski!«

»Narodna stranka«, je stranka veleposestnikov in magnatov, tako se hvali okrog agent narodne stranke g. Jože Petrišič iz Št. Lenarta, češ »mi ne potrebujemo pomoči kmečke zveze!« G. Petrišič govori resnico, kajti kmečka zveza je res v prvi vrsti namenjena za malega kmeta, ker »magnati« (?) pri narodni stranki res ne potrebujejo preveč pomoči; g. Petrišič pa se zraven tudi nekoliko baha, kajti on ni ne veleposestnik in ne magnat (izvzemši morda v njegovi domišljiji).

»Neodvisne kandidate« so razni govorniki na shodih v Sromljah srdito pobijali, češ, to je prvič laž, da so neodvisni ker je vse postavila »narodna stranka«, drugič pa neodvisnih ne maramo, češ vsak poslanec mora biti odvisen od stranke, mora imeti za sabo stranko in pred očmi njen program; z neodvisnimi poslanci ne računa nobena vlada, v parlamentu jih imenujejo »divjake«, »divjakov« pa ne volimo, tedaj tudi ne Roša ali celo barona Moscon.

Volilni shod slov. kmečke zveze na Zdolah se je vršil v nedeljo 14. t. m. ob udeležbi 200 oseb, ki so živahno pritrjevali izvajanjem govornikov g. Franceta Mlakar, podnačelnika kmečke zveze in posestnika v Hošnici pri Slov. Bistrici ter kandidatu dr. Ivanu Benkovič; govorila sta tudi veleugledni župan gospod Martin Pajdaš, ki je član glavnega odbora kmečke zveze, in domači župnik č. g. Šoba. Kandidatura dr. Ivana Benkovič se je soglasno z navdušenjem sprejela. Shod se je vršil dop. ob 8. uri in je trajal 2 uri.

Zoper volilni imenik občine Brežice je vložil dr. Ivan Benkovič blizu 50 reklamacij.

Volilni imenik občine Zakot je nemški občinski tajnik sestavil na zelo pomanjkljiv način; najboljši pristaši kmečke zveze so manjkali. Zakočani, vzdramite se!

Slov. kmečka zveza, ki tako zmagnosno prodira na Spodnjem Štajerskem, je sklenila, pri občinskih volitvah, kjer si stoje nasproti le Slovenci, povsod svoje kandidate postavljati. To je dolžna tudi po svojih pravilih!

Krške novice.

Koncert „Sokola“ v Krškem. V nedeljo, dne 14. t. m. smo videli, kaj se vse lahko stori v Krškem ako se hoče. Nekdo si je namreč zel čudovit pogum, da vzdrži in obvlada nekaj, kar zahteva nenavadnih sil, to je mešani pevski zbor. Taki slučaji so pomembni in zato pozdravljamo ta prvi nastop kar najiskrenejše. Resno delo v takih razmerah je vredno dvakrat toliko kot sicer in to priznanje zasluži g. Ocvirk in njegov zbor v polni meri. Izognti se hočemo vsem frazam in šablonskim oblikam takih poročil in povemo odkrito, da je bil utis, ki ga je napravil na nas ta prvi nastop, zelo ugoden. To je torej znak, da je ta novi zbor dobro sestavljen in da je njega pevovodja povsem kos svoji teški nalogi. Želja vseh poslušalcev pa je, da ućakamo kmalu zopet enak nastop. — Torej kakor rečeno, spored se je zvršil zelo ugodno. G. Ocvirk nam je zapel krasno pesem: »Ah, zakaj si se mi vdala«, g. Humek pa: »Mornar«; oboje se je moralo ponoviti. Pred petjem se je uprizoril šaljivi prizor: »Ponesrecena glavna skušnja«, ki je povzročil mnogo smeha med občinstvom. Po petju pa se je vršil običajni ples, ki je trajal do ranega jutra.

† Fr. Černenšek
dekan na Vidmu.

Dne 17. t. m. ob 7. uri zjutraj je umrl po dolgi in mučni bolezni v 48. letu svoje starosti, visokočastiti gospod Fr. Černenšek, dekan na Vidmu. Pogreb bo v soboto ob 10. uri dop. — Bil je obče spoštovan ter priljubljen daleč naokoli. R. I. P.

Gospodarstvo.

Predpisi o ogledu živine pred izdajo živinskih potnih listov.

Predno se izdajo živinski potni listi mora živino ogledati zvedenec (živinooglednik).

Živina se mora ogledati vedno v tistih hlevih oziroma poslopih, kjer je navadno preskrbljena, pri tem je tudi paziti na to, ako so druge domače živali tega poslopja (hleva) zdrave.

Ako bi se opazila kako nalezljiva bolezen pri drugi živali dotičnega poslopja (hleva) nesme se izdati ogledni list za zdrave živali tiste vrste, ako je ta bolezen za nje nalezljiva.

Živinooglednik je primoran tak slučaj takoj naznani županstvu.

Take bolezni so:

1. bolezen na gobcu in parkljih pri govedi, ovcah, kozah in svinjah,

2. vranični prisad kmetijskih domačih živali,
3. plućna kuga pri govedih,
4. smrkavost (črvivost) pri konjih, oslih in mulah,
5. a) opahki mehurčkov po spolovilih pri žrebcih in kobilah in govedih za pleme, b) sramna kuga,
6. garje (grinte) pri konjih, ovcah in kozah,
7. steklina domačih živali,
8. šumeči prisad,
9. rdečica pri svinjah,
10. svinjska kuga,
11. kolera pri perutnini.

Kako se spozna, da so nastopile te živalske bolezni, je popisano v poučilih, katera so pridana posameznim zakonom o kugi v državnem zakoniku in si jih lahko ogleda pri vsakem občinskem uradu.

Vsak živooglednik je primoran si priučiti znamenje posameznih živalskih bolezni da zamore potem na vprašanje uradnemu živinozdravniku zanesljivo popisati bolezen.

Predno se izda živinski potni list, se mora v vsakem slučaju žival poprej ogledati in se bo strogo kaznoval živinooglednik ako ne bo ogledal živali.

Popis živali se mora na oglednem listu natanko izvršiti, barva, spol, pasma, starost in posebna znamenje natanko popisati in pa število živali vpisati s pismenkami.

Ako se je že izdal poprej živinski potni list za kako žival, katera bi morala biti pregledana, ni potreba izdati novega oglednega lista, temveč se pregleda žival in se zapiše izvid na stari potni list.

Listnica uredništva.

G. I. Z. v Ptuj! V prihodnji številki.

Letni in živinski sejmi.

Meseca mal. travna t. l. vršili se bodo v polit. okraju Brežice letni in živinski sejmi sledeče dni:

Dne 24. m. trav. v Zdolah	sod. o. Brežice
„ 25. „ v Dobovi	„ „ „
„ 26. „ v Kozjem	„ „ Kozje.
„ 28. „ v Pišecah	„ „ Brežice

Srečke

avstrijskega, ogrskega in laškega rdečega križa

kakor tudi druge postavno dovoljene srečke, se prodajajo na odplačevanje v mesečnih obrokih. Zastopnik:

Niko Jerbič, Krško (tiskarna).

Dvovprežen teški voz

dobro ohranjen ima za prodati

Ig. Poljanšek v Brežicah.

Za Brežice se iščejo obrtniki: kolar, urar, kovač. Pričakovati imajo dober zaslužek. Prosimo za ponatis!

Brežičani — Slovenci! G. M. Krieger, steklar in pleskar v Krškem se priporoča p. n. slav. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela. V Brežicah ga pozna že marsikateri in pride v Brežice brezplačno v slučaju, da ga kdo rabi.

Herman Klabučar

klepar in krovec s škli in eternitom

v Krškem.

Priporočam se slavnemu občinstvu, da prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela. Obenem se usojam naznaniti, da popravljam tudi mehanične stvari, kakor bicikelne, šivalne stroje, hišne brzojave in telefone i. t. d.

Ceniki brezplačno!

Največja zaloga koles, šivalnih in pisalnih strojev naboljše kakovosti.

Ivan Jax in sin 1-6 Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Tužnim srcem javljava bitko vest, da se je Bogu dopadlo, že v nežni mladosti, 12. mescev, najino ljubo, edino hčerko

NADICO

danes dopoldne ob pol 10. uri poklicati v boljšo bodočnost.

Prosiwa tihega sočutja.

KRŠKO, dne 14. aprila 1907.

Anton in Franja Šusteršič.

Stavbinska zadruga

„Lastni Dom“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Brežicah

kupuje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5½% do 6% in se vrača proti ½% do 2% amortizaciji.

Deln. družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani
priporoča svoje
izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zastopnik pivovarne v Brežicah je g. Alojzij Schweiger.

Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni!

Rdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!

Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), g. Miško Balon, lesni trgovec (skladišče na prostoru del. pivovarne Žalec-Laški trg) vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medicar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, čevljarja Franc Veršec in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“.

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

SVOJI K SVOJIM!

Biti slovenske krvi, biti Slovencu ponos!

13

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata

z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

Nova slovenska trgovina

„Pri novem svetu“

¹³ Jos. Boecio
v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknene in volnene blaga z moškim in ženskim perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

Izvoz jajec na debelo.

Cene strogo solidne in točna postrežba.

SV. Cirila in Metoda.

spominjajte se družbe

Slovenci!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigoveznico po zmernih cenah.

Izdajatelj in odgov. urednik: Andrej Sever.

POSODILNICA V BREŽICAH

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti 5½% ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s 4½% (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uradnje vsak ponedeljek in četrtek od 8½ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadružnikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

¹³ L. 1906 je bilo prometa 2.772.709.87 K. ODBOR.

Lastnik in založnik: «Narodni konzorcij v Brežicah».

Tisk «Zadružne tiskarne» v Krškem.